

SOCIOLOGIA (G3012)

Tipus: Obligatòria

Crèdits: 4,5

Curs: Tercer

Àrea: Humanitats

Trimestre: Primer

Descripció

La sociologia estudia la realitat social. Una realitat social complexa que adopta múltiples formes de representació, que només és possible afrontar mitjançant la investigació. No n'hi ha prou a adquirir coneixements, sinó que també cal situar els i les alumnes davant una experiència que els obligui a una recerca científica de la realitat. La naturalesa de la realitat social planteja, a més, altres requeriments. La importància de l'observador/a i la seva subjectivitat. Totes les persones tenen esquemes referencials des dels quals pensen i actuen davant la realitat.

La naturalesa de la realitat social planteja, a més, altres requeriments. La importància de l'observador/a i la seva subjectivitat. Totes les persones tenen esquemes referencials des dels quals pensen i actuen davant la realitat. Aquests esquemes referencials són el resultat dinàmic dels seus processos de socialització, de les seves experiències, dels seus coneixements i afectes. Formen una estructura mitjançant la qual es perceben i se seleccionen tots els coneixements i les experiències nous. En els estudiants de sociologia, en el primer curs, els esquemes referencials rígids poden donar respostes afectives a continguts que impliquen conflictivitat, com ara les desigualtats socials, la creació del gènere i la sexualitat, o altres. També poden suscitar desconfiança temes sobre els quals no existeix acord, o existeix una controvèrsia oberta. L'ensenyament de la sociologia planteja aquests problemes.

Hi ha una sèrie de preguntes bàsiques en aquest programa de Sociologia. Com funciona la societat? De quines maneres convé analitzar la realitat social? Es poden estudiar els processos socials canviants? Per a què serveix el coneixement acumulat dels sociòlegs que ens han precedit? Quin tipus d'investigacions fan els sociòlegs? Cap a on va la societat? És possible arribar a transformar la societat? Qui? Com? Per què? Aquestes -i unes altres- són algunes de les preguntes bàsiques sobre les quals ha de reflexionar una persona que comença a estudiar Sociologia. Són qüestions difícils. No tenen una solució única; algunes ni tan sols tenen resposta. Cal plantejar-les en profunditat des de la Sociologia, de manera dinàmica i comparativa.

El programa per al desenvolupament de l'assignatura Sociologia té com a finalitat proporcionar un enfocament global que integri els orígens, els enfocaments teòrics més importants, els estudis sociològics actuals, a més del mètode i les tècniques d'investigació social. Aquest programa no és un curs de teoria sociològica, ni de tècniques d'investigació social. És la primera visió general sobre la sociologia que tindran els alumnes. En el curs es plantegen les principals anàlisis dels principals processos socials. Es treballarà també la seva representació

mitjançant les imatges generades. La pintura, la fotografia, el cinema, el vídeo, han estat determinants en les societats modernes. A partir d'aquestes representacions gràfiques s'han comunicat i pautat part de la nostra definició cultural, s'han transmès valors, i normes, s'han donat a conèixer noves formes de representacions culturals, noves formes de pensar que conformen la societat contemporània.

Un factor distintiu de la Sociologia és l'estudi de l'estructura social. En aquesta assignatura incloem diversos dels seus aspectes -potser els més importants des del punt de vista dels actuals reptes que conformen-. Lògicament, interessa també entendre la forma que la societat representa, a través dels mitjans de comunicació, aquestes desigualtats. S'expliquen així els processos claus pels quals les transgressions i les adaptacions a l'ordre social establert són controlades socialment. No es tracta de realitzar una justificació moral del fet, sinó d'analitzar els processos de control tal com tenen lloc en la societat contemporània, fins en les seves formes més subtils.

Objectius

L'objectiu principal de l'assignatura de Sociologia General és facilitar l'aprenentatge dels estudiants. Des de la pedagogia s'insisteix en el concepte d'aprenentatge. Aprendre no és omplir d'informació un buit. Ben al contrari, és un procés de reorganització interna de l'estructura del pensament, del camp perceptiu, de les aptituds, dels sentiments i les qualitats. Aprendre significa exercitar la capacitat d'observar i investigar.

Continguts

Part I (Carmelo Pinto i Dino Di Nella)

Aspectes introductoris

1. L'ull sociològic (Carmelo Pinto i Dino Di Nella)
2. Metodologia i Teoria sociològica (Carmelo Pinto)

Part II (Dino di nella)

Estructura social: Reptes actuals

3. L'estructura social: nocions i nous enfocaments
4. Desigualtat i classes socials
5. Pobresa, exclusió i benestar
6. Control social, seguretat i delinqüència.
7. Estructura social i gènere
8. Les famílies: Canvis i noves formes familiars
9. La Infància. L'envelliment. Desigualtats per edat
10. Els moviments de poblacions. Les migracions
11. La globalització de l'estructura social

Part III (Carmelo Pinto)

Sociologia, Imatge i Societat.

12. Estudi de comunitats

13. Intervenció social i vida quotidiana
14. Vida quotidiana i mass media
15. Escriptura amb llum: Sociologia i fotografia
16. La imatge com a notícia i Informació
17. La imatge anònima
18. Nous estudis de la realitat social (I)
19. Nous estudis de la realitat social (II)

Part IV (Carmelo Pinto i Dino di Nella) Sociologia i Disseny.

20. Sociologia i Disseny. (Integració de continguts).

Activitats docents i d'aprenentatge

Model docent:

- classes teòriques
- classes pràctiques

Activitats d'aprenentatge:

- exercicis pràctics durant les classes pràctiques
- treball d'exposició oral que tracti sobre algun punt o qüestió d'interès del Programa, un treball en grup (4 o 5 persones), abans d'iniciar el treball es presentarà al professor un guió sobre el tema i l'exposició escollida.

Avaluació

En tants per cent:

- la nota final s'obté fent el 60% de la nota de l'examen teòric més el 40% de la nota del treball pràctic de l'alumne
- per aprovar l'assignatura, cal realitzar i lliurar tots els exercicis pràctics. Per fer la mitjana entre l'examen teòric i el treball d'exposició oral calen 5 punts de nota com a mínim en cada un.

Criteris:

- El coneixement suficient dels continguts impartits al llarg de les classes teòriques.
- Les capacitats comprensives i reflexives demostrades al llarg de l'assignatura i molt especialment en l'avaluació final.
- Les capacitats expressives, és a dir, la correcta articulació dels conceptes i termes propis de la matèria.
- L'actitud. L'assistència a classe. S'exigiran uns mínims a nivell de comportament. També es demanarà atenció i una bona disposició. Es valorarà positivament la participació de l'alumne com a prova de la seva implicació amb l'assignatura.
- Es valorarà també la capacitat per treballar en grup. Dins d'aquest apartat, es potenciarà l'exposició en públic.

Bibliografía

Manuales de Sociología:

Berger, P.L (1986) *Invitado a la sociología. Una perspectiva humanística*, Barcelona: Herder.

Giddens, A. (2001) *Sociología*, Madrid: Alianza.

Mancionis; J. J.; Plumer, K. (1999) *Sociología*, Madrid: Prentice Hall.

Diccionaris de Sociologia:

Abercrombie; Hill; Turner, (1986) *Diccionario de Sociología*, Madrid: Cátedra.

Demarchi, E. (1986) *Diccionario de sociología*, Madrid: Ed. Paulinas.

Giner, S; Lamo de Espinosa, E.; Torres, E. (eds.) (1998) *Diccionario de Sociología*, Madrid: Alianza.

Clàssics de la Sociologia:

Mead, G.H. (1972) *Espíritu, persona y sociedad*, Barcelona: Paidós.

Mills, C. Wright (1961) *La imaginación sociológica*, México: Fondo de Cultura Económica.

Pareto, V. (1967) *Forma y equilibrio sociales*, Madrid: Ed. Revista de Occidente.

Pareto, V. (1987) *Escritos sociológicos*, Madrid: Alianza Editorial.

Parsons, T. (1968) *La estructura de la acción social*, Madrid: Guadarrama.

Parsons, T. (1988J) *El sistema social*, Madrid: Alianza.

Simmel, G. (1986) *El individuo y la libertad: ensayos de crítica de la cultura*, Barcelona: Península.

Simmel, G. (1977a) *Sociología. Estudios sobre la forma de socialización* (2 vol), Madrid: Revista de Occidente.

Tönnies, F. (1979) *Comunidad y Asociación*, Barcelona: Ediciones Península.

Weber, M. (1987) *Economía y Sociedad. Esbozo de sociología comprensiva*, México: Fondo de Cultura Económica.

Weber, M. (1984) *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme*, Barcelona: Edicions 62.

Bibliografía relacionada amb la temàtica de l'assignatura:

Almeda, E. (2002) "Familias monoparentales y rupturas matrimoniales en Cataluña: apuntes para un debate" en LI.

Flaquer (ed.) *Políticas familiares en la Unión Europea* (pp. 88-131). Barcelona: Institut de Ciències Polítiques i Socials.

Almeda, E. (2003) *Mujeres encarceladas*, Barcelona: Ariel.

Beck, U. (1998) *¿Qué es la globalización? Falacias del globalismo, respuestas a la globalización*, Barcelona: Paidós.

Bourdieu, P.; Chamboredon, J.C; Passeron, J.C (1989) *El oficio de sociólogo*, Madrid: Siglo XXI editores. Carabafia, J

De Francisco, A. (eds.) (1993) *Teorías contemporáneas de las clases sociales*, Madrid: Editorial Pablo

Iglesias. Castells, M. (1997) *La era de la información: economía, sociedad y cultura, Volumen I: La sociedad red*, Madrid:

Alianza. Colectivo IOÉ. (1994) "La inmigración extranjera en España: sus características

diferenciales en el contexto europeo", en J.Contreras (comp.) *Los retos de la inmigración*, Madrid: Talasa Ediciones. Crompton, C. (1994) *Clase y estratificación*, Madrid: Tecnos.

De Miguel, J.M. (1998) *Estructura y cambio social en España*, Madrid: Alianza Editorial. Estivill, J. (1998) "L'estudi de la pobresa a Catalunya" en S. Giner (ed.) *La societat catalana*, Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya.

Flaquer, L. (1999) *La estrella menguante del padre*, Barcelona: Ariel.

Giddens, A. (1983) *La estructura de clases en las sociedades avanzadas*, Madrid: Alianza Universidad.

Giddens, A. (2000a) *En defensa de la sociología*, Madrid: Alianza. Giner, S. (ed.) (1998a) *La societat catalana*, Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya. Habermas, J. (1987a) *Teoría de la acción comunicativa*, (2 vol.), Madrid: Taurus.

Laraña, E.; Gisfield, J. (eds.) *Los nuevos movimientos sociales: de la ideología a la identidad*, Madrid: CIS. Moreno, L. (2000) *Ciudadanos precarios. La última red de protección social*, Barcelona: Ariel Sociología

Pajares, M. (1999) *La inmigración en España*, Barcelona: Icaria.

Ribas, N. (2002) *El debate sobre la globalización*, Barcelona: Edicions Bellaterra. Ritzer, G.

(1993) *Teoría sociológica contemporánea*, Madrid: McGraw Hill. Ritzer, G. (1995) *Teoría sociológica clásica*, Madrid: McGraw Hill. Ritzer, G. (2002) *Teoría sociológica moderna*, Madrid:

McGraw Hill. Siglitz E. J. (2002) *El malestar en la globalización*, Madrid: Taurus. Tezanos, J.F.

(2001) *La sociedad dividida. Estructuras de clases y desigualdades en las sociedades tecnológicas*, Madrid: Biblioteca Nueva.

Recursos d'internet:

Centro de Investigaciones Sociológicas: <http://www.cis.es>

Diccionari de sociologia: <http://www.iversonsoftware.com/sociology>

Directori de grups de discussió sobre sociologia:

European Sociological Association: <http://www.valt.helsinki.fi/esa/main.htm>

International Sociological Association: <http://www.ucm.es/OTROS/isa>

Instituto Juan March: <http://www.march.es/center.htm>

Resums d'articles de revistes espanyoles de sociologia:

<http://www.ucm.es/BUCM/complu/frame.htm>

Recursos sociologia d'Internet: <http://www.pscw.uva.nl/sociosite/index.htm>

<http://www.mcmaster.ca/socscidocs/w3virtsoclib/theories.html>

Autors classics de la sociología: http://staff.uwsuper.edu/hps/mball/dead_soc.htm

Autors clàssics de la sociologia i contemporanis:

<http://www.pscw.uva.nl/sociosite/TOPICS/Sociologists.htm>

Llibreria virtual sobre Marx: <http://csf.colorado.edu/mirrors/marxists.org/archive/niax/works>

Recopilació d'articles de Jürgen Habermas: <http://www.ucm.es/info/eurotheo/habermas.htm>.

http://www.geocities.com/tomaustin_cl/soc/Habermas/portalhabernias.html

Institut Nacional d'Estadística: <http://www.ine.es>

Eurostat: <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat/eurostat.htm>

Institut d'Estadística de Catalunya: <http://www.idescat.es>

Piràmides de població d'Espanya i Catalunya:

<http://www.ced.uab.es/jperez/pags/DatosVejez.htm>

Dades demogràfiques i socioeconòmiques internacionals:

<http://www.census.gov/ipc/www/idbnew.htm>

<http://www.crue.org/cgi-bin/rebiun>

Instituto de Migraciones y Servicios Sociales (IMSERSO): <http://www.seg.social.es/imserso>

Nacions Unides Estadístiques: <http://www.un.org/Depts/unsd>

Recursos d'Internet per la tercera edat: <http://www.aoa.dhhs.gov>

Biblioteca sobre art: <http://www.wwar.com/index.htm>

Biblioteca sobre cinema: <http://www.buscacine.com>